

فصلنامه جهان نوین

No 5,2, 2022 , P 34-46

سال پنجم، شماره هجدهم، تابستان ۱۴۰۱، صص ۳۴-۴۶

(ISSN) : 2645 - 3479

شماره شاپا: (۲۶۴۵ - ۳۴۷۹)

مدیریت انار در ساوه

عباس قاسم‌زاده^۱، امیر کلهر^۲، امیر آقازاده تبت^۳، ریحانه تفاهمی^۴

چکیده

انار از جمله میوه‌هایی است که در ایران و سایر کشورها خواهان زیادی دارد و در بازارهای جهانی بسیار شناخته شده می‌باشد. در ایران به روش‌های مختلف انار کشت و برداشت می‌شود. با توجه به کمبود آب در ایران، توجه به روش‌های نوین آبیاری و پرورش درختان انار طبق استانداردهای جهانی، به برداشت انار بیش از میانگین کمک کند. از آنجا که شهر ساوه دارای شرایط محیطی مساعد جهت پرورش انار می‌باشد، این شهر قطب پرورش انار نامیده می‌شود. در شهر ساوه شرایط برای کشت انار بسیار مهیاست و با توجه به آب و هوای مساعد، همه ساله حجم زیادی از انواع انار تولید می‌گردد. انار ملس ممتاز ساوه به دلیل طعم ویژه‌ای که دارد در صادرات مورد توجه قرار می‌گیرد. برای ورود به بازار صادرات ساوه می‌تواند یکی از انتخاب‌های مناسب برای خرید انار این شهر باشد. همچنین قیمت انار ساوه به نسبت قیمت جهانی انار بسیار ارزان‌تر است. به همین خاطر، تجار خارجی زیادی در فصل برداشت انار، انار ساوه را برای خرید انتخاب می‌کنند. در این مقاله به شیوه‌ای مروری و بر اساس مطالعات کتابخانه‌ای به نحوه مدیریت انار در شهر ساوه پرداخته و ابعاد گوناگون آن بررسی می‌شود.

کلیدواژه: مدیریت، انار، ساوه

۱- عضو هیأت مدیره و قائم مقام گروه بازرگانی ایران و آلمان، abbas.ghasemzade70@gmail.com .bhowco.de (نویسنده مسئول)

۲- عضو هیأت مدیره و مدیرعامل گروه تبلیغاتی و بازاریابی حداقلی، minimal-co.ir

۳- عضو هیأت مدیره و مدیرعامل گروه دانه خاک سلامت نیکو سرو، salamatnikoo.com

۴- کارشناس ارشد گروه شیمی صنایع غذایی، دانشکده مهندسی ابن سینا، دانشگاه علوم تحقیقات واحد ایران، R.tafahomi@gmail.com

مقدمه

انار ساوه در مجموع مرغوب است و انار بی کیفیت کمتر در این شهر تولید می‌شود، چراکه باغداران آن به اصول مدرن پرورش انار آگاهی دارند و از تخصص کافی برخوردار هستند. اما انار محبوب این شهر، انار ملس بی نظیر آن است که در کنار انار رباب، از مرغوب‌ترین انارهای صادراتی کشور است. انار تولیدشده در ساوه یکی از بهترین‌ها در دنیا بوده و خصوصاً اینکه در بین ارقام انار ساوه، انار ملس شهرت جهانی دارد (افتخاری و مهدوی، ۱۳۸۵).

شهر ساوه در چند سال اخیر به دلیل سرمازدگی باغات انار و کمبود آب، با مشکلات عدیده‌ای روبه‌رو بوده است و میزان تولید انار این شهر با کاهش قابل ملاحظه‌ای روبه‌رو شد، اما با مدیریت کردن باغات و روش‌های آبدهی می‌توان دوباره به روال قبل برگشت.

خریداران با این موضوع آشنایی دارند که هرچه میزان حجم خرید آنها بیشتر باشد، قیمت انار کاهش بیشتری را به همراه دارد و برای مشتریان ارزان‌تر می‌شود؛ لذا خرید از عمده‌فروش انار درجه یک، برای خریداران مقرون‌به‌صرفه‌تر و بهتر خواهد بود (جمعه‌پور و کیومرث، ۱۳۹۱).

صادرات انار ساوه با توجه به کیفیت بالایی که دارد هر ساله درآمدهای زیادی را برای ایران به همراه دارد؛ لذا باید تلاش کنیم حجم تولید انار را در ساوه و دیگر شهرها افزایش دهیم تا بتوانیم حجم صادرات انار را بیش از گذشته افزایش داده و سودهای بیشتری را کسب نماییم. انار ارگانیک ساوه با اصول جدید کشاورزی تولید می‌گردد و محصولی لوکس و برتر است. این محصول هم در بازار داخلی و هم در بازار جهانی طرفداران بسیار زیادی دارد. بهترین نوع کنسانتره انار را در شهر ساوه می‌توان خریداری کرد، زیرا این شهر ممتازترین انار را تولید و عرضه می‌کند (مستوفی‌الممالکی، ۱۳۷۶). انار درجه یک ساوه ایران را می‌توان از آبدارترین نوع این محصول در بازار به حساب آورد که به صورت تازه و در قالب انواع نوشیدنی خوش طعم مورد استفاده قرار می‌گیرد. انار درجه یک در کنار سایر میوه‌های خوشمزه، از بهترین مواد غذایی است که در میان وعده‌های غذایی در طول روز مورد استفاده قرار می‌گیرد (حیدری و همکاران، ۱۳۹۵). از جمله میوه‌هایی که در حجم بالا در سراسر کشور در گونه‌های متنوع و به روش کشاورزی صنعتی فراوری می‌گردد، انواع انار درجه یک ساوه می‌باشد. از انواع انار درجه یک به صورت تازه و در قالب آبمیوه و نوشیدنی‌های ترکیبی بهره گرفته می‌شود که تأثیر زیادی در حفظ سلامت افراد جامعه دارد. طعم منحصر به فرد انار باعث جلب نظر کودکان می‌شود و از این رو بسیاری از کودکان، مصرف‌کننده عمده آبمیوه انار هستند که به صورت خالص و ترکیبی در بازار موجود است. انار درجه یک ساوه در گونه‌های مختلف از جمله میوه‌های خوش طعم و استاندارد در بازار است که در حجم‌های مختلف و به صورت کیلویی و تُنی به دست مصرف‌کننده می‌رسد (رضوانی و صفایی، ۱۳۸۴).

از انواع انار درجه یک تولید ساوه، در کارخانه‌های صنعتی استاندارد جهت تهیه حجم بالای رب انار بهداشتی استفاده می‌گردد که در قالب بسته‌بندی‌های گوناگون به دست مصرف‌کننده می‌رسد. هر سال میزان تقاضای صادرات انار مرغوب ساوه به میزان قابل توجهی افزایش می‌یابد و فرصتی عالی برای باغداران و تجار فراهم می‌آورد که دست به اشتغال‌زایی بیشتری بزنند (Baiw and Stronzab, 2010). بسیاری از خریداران قبل از انجام خرید، مهم‌ترین اولویت خود را حتی در مقایسه با کیفیت محصول، تعیین قیمت خرید انار قرار می‌دهند، گرچه تمایل دارند دست به خرید انار درجه یک بزنند ولی قیمت تمام شده محصول هم برای آنها بسیار اهمیت دارد. سایت انار ایران با عرضه انار درجه یک، برای رفع دغدغه خریداران قیمت آن را ارزان‌تر از بازار تعیین می‌کند و این یک فرصت عالی برای تمام مشتریان خواهد بود. تمام موارد یادشده نشان از آن دارد که میوه انار هم به‌مانند تمام ارکان بشری و غیربشری، نیازمند مدیریت است و این‌گونه که بررسی شد یک نوع مدیریت انار در شهر ساوه رایج است (فرمانداری شهرستان ساوه، ۱۳۹۵).

تقاضای خرید انار مرغوب ساوه در داخل و خارج

روزانه تقاضای خرید انار مرغوب ساوه و همچنین قیمت آن در بازارهای داخلی و خارجی افزایش می‌یابد. انار مرغوب انواع مختلفی دارد که می‌توان به انار مرغوب ساوه، نی‌ریز، خفر شیراز، یزد، کرمان و خراسان اشاره کرد، به گونه‌ای که تولید سالانه انار مرغوب در حال افزایش است. هر سال میزان تقاضای صادرات انار مرغوب ساوه به میزان قابل توجهی افزایش می‌یابد و فرصتی عالی برای باغداران و تجار فراهم می‌آورد که دست به اشتغال‌زایی بیشتری بزنند. انار ساوه شهرت زیادی در بازارهای داخلی و خارجی دارد و همه این شهر را به شهر یاقوت‌های سرخ می‌شناسند، پس کیفیت انارهای این شهر هم قاعدتاً بسیار مطلوب است (مطیعی لنگرودی، ۱۳۹۱). خریداران هیچ نگرانی از بابت درجه یک بودن و تاپ بودن انار ساوه نداشته باشند. ساوه یکی از برندهای برتر انار مرغوب در کشور محسوب می‌شود و همه با شنیدن اسم ساوه، یاقوت‌های سرخ این شهر را در ذهن خود تداعی می‌کنند. کیفیت برتر انار ساوه ناشی از زحمات باغداران این شهر و حاصل سال‌ها تجربه بوده است. انار، بازار پرترفداری در بین کشورهای اطراف و منطقه آسیا و حتی اروپا دارد. ایران از جمله کشورهایی است که این محصول را در بیشتر نقاط کشور دارد و می‌تواند با پرورش و رسیدگی به کشاورزان داخلی، صنعت صادرات را در این مورد بیشتر کمک کرده و در این زمینه به دیگر کشورها این محصول را بشناساند و از آن به حد بالایی سود ببرد (قمی، ۱۳۶۱).

قیمت انار در ساوه و عوامل قیمت‌گذاری

انار ساوه با کیفیت خاص و بی‌نظیری که دارد هر ساله با تناژ بالا وارد بازار کلان‌شهرها می‌شود، اما به خاطر وجود واسطه‌ها در بازار شهرهایی مثل تهران، اصفهان، مشهد، تبریز و شیراز از نوسانات قیمت شدیدتری برخوردار بوده

است. به دلیل نوسانات زیاد در بازار انار و سایر میوه‌ها، اطلاع از قیمت روز انار برای تمامی خریداران لازم و ضروری است تا با اطلاعات کافی به خرید خود دست بزنند. بازار انار ایران به دلیل تنوع‌طلبی بالا در مزه انار و شکل بسته‌بندی انار شیراز و ساوه، سود خوبی را برای عرضه‌کنندگان عمده این نوع انار در پی داشته است (مطیعی لنگرودی و همکاران، ۱۳۹۰).

قیمت‌های روز انار داخلی و وارداتی را از نمایندگی‌ها و مجموعه‌های معتبر فروش انار در سراسر کشور می‌توان جویا شد. باغات شیراز و ساوه مرغوب‌ترین انار را به کشور و خارج از کشور عرضه می‌کنند و در بین مردم شهرت زیادی پیدا کرده‌اند. قیمت انار صادراتی به فاکتورهای مختلفی بستگی دارد؛ نوع انار، کیفیت انار، نوع بسته‌بندی و حمل، فاکتورهای مهم تعیین قیمت انار صادراتی هستند. نرخ هر محصولی در بازار به عوامل متعددی بستگی دارد و تغییرات هریک از این عوامل، باعث تغییر قیمت فروش این محصول می‌شود. یکی از این محصولات، انار است که قیمت نهایی آن به عوامل زیر بستگی دارد (خانی و همکاران، ۱۳۸۸):

- میزان تولید
- میزان تقاضا
- نوع خرید محصول
- کیفیت انار
- داخلی بودن یا صادراتی بودن سفارش
- زمان خرید انار

ممکن است در برخی ایام به دلیل حجم زیاد سفارشات، قیمت فروش انار دچار نوساناتی شود، مثلاً در ایام منتهی به شب یلدا و عید کریسمس که حجم خرید انار به طرز اعجاب‌انگیزی افزایش می‌یابد، نرخ فروش انار نیز بالاتر می‌رود. به‌طور کلی هرچه میزان و موجودیت انار در بازار کمتر باشد و یا اینکه حجم تقاضا برای خرید انواع انار بیشتر شود، قیمت فروش انار در بازار نیز افزایش می‌یابد (قادری، ۱۳۸۲).

صادرات، تجارت، خرید و فروش انار ساوه

انار از جمله میوه‌هایی است که در حجم عمده در سراسر کشور تولید می‌شود و بخش قابل توجه آن مازاد بر مصرف بازار می‌باشد. از این رو، صادرات انار مرغوب و درجه یک در بسته‌بندی‌های استاندارد و در حجم بالا توسط شرکت‌های تجاری معتبر در حال انجام می‌باشد و این محصولات به کشورهای مختلف مخصوصاً حوزه خلیج فارس صادر می‌گردد. انار ساوه با کیفیت، در بازار با قیمت بسیار مناسب وجود دارد. شهر ساوه در زمینه تولید انار، سهم زیادی از بازار تجارت را به خود اختصاص داده است (Pavl and Reinhard, 2013). آب و هوای بسیار

مناسب همراه با خاک حاصلخیز، شرایط را برای تولید انار مرغوب فراهم آورده است. خرید کلی انار صادراتی ساوه از پاییز شروع می‌شود و تا اواسط زمستان ادامه دارد. این نوع انار از باکیفیت‌ترین انواع انار در ایران به شمار می‌رود و ماندگاری بالایی دارد، همچنین برای حمل در مسافت‌های طولانی، این نوع انار بهترین پیشنهاد برای خریداران است (<http://dictionary.abadis.ir>).

انار ساوه از دیرباز تاکنون در ایران و دیگر کشورهای جهان، جزو پربازده‌ترین نوع از محصولات بوده و در واقع می‌توان گفت انار ساوه به راحتی در اذهان عمومی جایگاهی برای خود تعیین کرده است که این نوع جایگاه می‌تواند کسانی را نیز که به دنبال کار و حرفه فروشنده‌گی هستند، به خود جذب کرده و میادین کار و بازار اجتماعی و رفاهی صنعت میوه را برای آنان هموار کند (Scoones, 1998). فروشندگان انواع انار ساوه به خوبی از این قاعده جدا هستند که به راحتی نتوانند محصولات خود را به عرصه فروش برسانند، زیرا شامل این مثل معروف خواهند شد که «آنچه که عیان است چه حاجت به بیان است» و انار ساوه هنوز هم در رأس صنعت پرفروش انار در بازار داخلی و خارجی است. فروش انار ساوه به صورت عمده بسیار رایج است و تقاضاکنندگان این نوع کالا، با مراجعه به انبارهای انار در شهر ساوه و یا مراکز توزیع در استان‌های دارای مجوز پخش، می‌توانند خرید خود را به صورت عمده به انجام برسانند (بدری و همکاران، ۱۳۹۲).

ساوه به مرکزیت و پایتختی انار در کشور معروف است و به اقتصاد خود تکیه کرده است، ولی متأسفانه بعضی از باغات این شهر در سالیان اخیر گرفتار سرمازدگی شده و خشک شدند. انار ساوه نامی بسیار آشنا در میان مردم و حتی تجار می‌باشد، پس با تجارت خُرده انار ساوه سود زیادی عاید مردم می‌شود، زیرا نام یک برند آشناست برای همه و البته مرغوبیت این انار، آن را برای مردم و تجار نام‌آشنا کرده و استفاده انار در میان مردم را رواج داده است. ویتامین و قابض بودن انار باعث شده تا از لحاظ غیرخوراکی بودن هم مورد توجه قرار گیرد (جمشیدی و خاتون‌آبادی، ۱۳۹۱).

بازار فروش انار قرمز

کشور ایران یکی از بزرگ‌ترین تولیدکنندگان انار در جهان می‌باشد که هر ساله میزان زیادی از این میوه، با کیفیت بسیار بالایی در باغات ایران تولید می‌شود. انار دانه قرمز از پرفروش‌ترین انواع این میوه بوده که به دلیل فروش زیادی که دارد طبیعتاً قیمت زیادی نیز دارد. خرید اینترنتی این امکان را به مشتری می‌دهد تا در کمترین زمان ممکن محصول مورد نیاز خود را با نرخ مناسب خریداری کند (عبدالله‌زاده و همکاران، ۱۳۹۴). بازار فروش انار ساوه و انار نی‌ریز به دلیل تولید مرغوب‌ترین انار در ایران، داغ‌تر از سایر بازارهاست و این روند در سفارشات صادراتی نیز پابرجاست؛ لذا هرچه مرغوبیت و کیفیت انار بالاتر رود، میزان سفارشات و مشتری‌ها هم افزایش می‌یابد و در نهایت منجر به افزایش قیمت انار در بازارهای داخلی و صادراتی می‌گردد (جمعه‌پور و احمدی، ۱۳۹۰).

انار سیاه ساوه

انار سیاه ساوه که به دلیل داشتن خواص درمانی و جلوگیری از پیری بسیار معروف می‌باشد، به صورت عمده تولید و پخش می‌شود و به اقصا نقاط دنیا صادر می‌گردد (طالب و همکاران، ۱۳۸۷).

انار از دیرباز در تمام دنیا به دلیل داشتن خواص عالی و بی‌نظیرش، مورد استفاده قرار می‌گرفته و برای مسائل درمانی و تقویتی نیز بسیار مفید بوده است. نوعی از انار که به انار سیاه مشهور است، خواص زیادی داشته و از پوست انار سیاه که خواص آنتی‌اکسیدانی دارد و برای جلوگیری از پیری نیز به کار می‌رود، در تولید کرم‌های بهداشتی استفاده می‌شود (رزم‌آرا، ۱۳۳۰).

ساوه یکی از شهرهایی است که در ایران به دلیل داشتن شرایط جوی مناسب، اقدام به کشت و پخش عمده انار سیاه می‌کند (Mahdi & et al, 2009).

شکل ۱: نمایی از نقشه ماهواره‌ای باغات انار در ساوه

بحث و نتیجه‌گیری

توصیه‌هایی در باب مدیریت انار در ساوه قابل بررسی و توسعه‌سازی است و این بیشتر جنبه آموزشی فراگیر دارد، لذا شهرستان ساوه را باید شهر انارهای باکیفیت دانست چراکه در این شهر تولیدکنندگان بیشترین میزان انار کل

کشور را همه ساله تولید می‌کنند و با داشتن ۱۰ هزار هکتار باغات زیر کشت انار، به عنوان بزرگ‌ترین تولیدکننده انار در ایران شناخته شده است و همین مسئله باعث شده تا ایران نیز به عنوان بزرگ‌ترین تولیدکننده انار باکیفیت در تمام دنیا شناخته شود و بتواند تأثیر بسیار زیادی در این تجارت پرسود داشته باشد و برای تمام مصرف‌کنندگان اقدام به کشت و تولید اناری با کیفیت بالا و همچنین با قیمت مناسب نماید. در بین مردم، بعضی از ویژگی انارهاست که باعث می‌شود آنها معروف‌تر شوند، یکی از این ویژگی‌ها ماندگاری نسبتاً بالا می‌باشد که انار ساوه این خاصیت را در خود دارد. دومین خاصیتی که این انار را بر سر زبان‌ها انداخته است، شیرینی آن می‌باشد. همان‌طور که گفته شد بیشتر انارهای ساوه شیرین هستند و باید اعتراف کرد دوستداران انار شیرین از بقیه انارها بیشترند. یک ویژگی دیگر این انار، پوست نازک آن است که این هم در فروش بالای آن بسیار مهم بوده است. انارهایی که در ساوه و بقیه شهرهای ایران تولید می‌شود علاوه بر مصرف در بازار داخل، به سایر کشورها نیز صادر می‌گردد و از این راه به اقتصاد کشور نیز کمک شایانی می‌کند، چراکه کیفیت انار ایران به اندازه‌ای بالاست که توان رقابت با نمونه‌های خارجی را دارد.

برای ورود بهتر به بازار صادراتی، توجه به بسته‌بندی و کیفیت و جذابیت آن بسیار ضروری است. اولین چیزی که نظر مشتریان را به خود جلب می‌کند برچسب و جذابیت بسته‌بندی انار است و در وهله دوم به کیفیت و قیمت انار توجه می‌شود. به همین علت، شرکت‌هایی که در این حوزه کار می‌کنند به بسته‌بندی انار بیشترین توجه و اهمیت را می‌دهند. نهال انار ساوه یکی از اندک نهال‌های انار صادراتی در کشور می‌باشد، این نهال به دلیل عملکرد فوق‌العاده خوبی که در سال‌های اخیر ارائه داده است، باعث جلب توجه کشورهای آسیایی و حتی برخی از کشورهای اروپایی شده و همین امر موجب محبوبیت هرچه بیشتر انار ساوه در میان مردم ایران و جهان می‌شود. عمر طولانی و اقتصادی این نهال، یکی از وجه تمایزهای این نهال با دیگر نهال‌های انار می‌باشد؛ جالب است بدانید برخی از متخصصان در زمینه نهال می‌گویند که این نهال عمری در حدود ۱۰۰ سال خواهد داشت. ارتفاع درخت انار ساوه به حدود ۳ تا ۵ متر خواهد رسید، میزان و زمان آبیاری و همچنین رعایت نکات کاشت درخت انار ساوه، در تغییر این اعداد تأثیرگذار می‌باشد. نیاز سرمایی انار ساوه با قرارگیری در دمای کمتر از ۷ درجه سانتی‌گراد به مدت ۲۰۰ تا ۸۰۰ ساعت، برآورده خواهد شد. همان‌طور که گفته شد عمر درخت انار ساوه به ۱۰۰ سال نیز خواهد رسید، اما عمر اقتصادی و مفید آن حدوداً ۳۰ تا ۴۰ سال خواهد بود. لازم به ذکر است که عمر اقتصادی می‌تواند با توجه به شرایط محیطی و اقلیمی تغییر کند. وزن میوه انار ساوه با توجه به مدت زمان آبیاری و میزان رسیدگی متفاوت است، اگر بتوانید شرایط خوبی را برای رشد و رسیدگی انار ساوه فراهم کنید، صد در صد وزن میوه نیز بیشتر خواهد بود و نهال رشد بهتری خواهد داشت. به طور کلی توصیه

می‌شود که برای کاشت تمامی نهال‌های انار، ارتفاع ۱۰۰۰ تا ۱۷۰۰ متری از سطح دریا را در نظر داشته باشید. اگر این نهال را در ارتفاع گفته شده بکارید، قاعدتاً کیفیت محصول مطلوبی خواهید داشت. رشد نهال انار ساوه در سال‌های اولیه بسیار زیاد خواهد بود و در این حین، امکان آفت‌زدگی نیز وجود خواهد داشت. خوب است بدانید که اگر هرس در همان سال‌های ابتدایی انجام شود بهتر است، زیرا با این کار هم می‌توانید شکل مناسب و خوش‌فرمی را به درخت بدهید و هم آن را از حمله آفات در امان نگه دارید. در هنگام آفت‌زدگی، یک سم‌پاشی درست و اصولی می‌تواند به نجات محصولات کمک کند. به طور کلی، در صورت مطلوب بودن شرایط و رعایت تمامی نکات به شکل دقیق، شما می‌توانید بین ۲۰ الی ۲۵ تن انار ساوه در هکتار برداشت کنید. اما اگر تمامی شرایط مطلوب نباشد، ممکن است که برداشتی بین ۸ تا ۱۲ تن در هکتار را داشته باشید. شروع محصول دهی نهال انار ساوه حدوداً ۲ الی ۳ سال بعد از کاشت خواهد بود؛ به عبارتی دیگر، این نهال حدوداً در سال چهارم شروع به محصول دهی خواهد کرد. قدرت رشد این نهال مطلوب ارزیابی شده است، نهایت رشد ارتفاعی درخت انار ساوه، در حدود ۵ متر خواهد بود. از آنجایی که تمامی درختان انار نیاز به گرده‌افشانی دارند، کاشت دو نوع نهال نر و ماده انار ساوه در باغ، کار درستی خواهد بود. گرده‌افشانی به وسیله باد و حشرات انجام خواهد شد و بعد از کاشت درختان انار ساوه نر و ماده در باغ، نیازی به انجام کار دیگر برای گرده‌افشانی نخواهید داشت.

پایه بذری و پایه رویشی، دو دسته کلی از انواع پایه هستند که با توجه به رقم نهال و شرایط زیستی، یکی از این دو مورد به عنوان پایه نهال استعمال می‌شود. اگر قرار باشد به صورت سنتی درختان انار ساوه را در یک هکتار آبیاری کنید، نیاز به ۳۰۰۰۰ مترمکعب آب خواهید داشت، البته این مقدار را می‌توانید با استفاده از آبیاری قطره‌ای تا حد بسیار زیادی کاهش دهید. به طور کلی باید گفت که نهال انار سیاه ساوه، به آب کمتری نسبت به دیگر نهال‌های انار نیاز خواهد داشت و البته میزان آبیاری به فصول مختلف و شرایط جوی نیز بستگی دارد. قطعاً اولین مسئله و عاملی که باغدار هنگام خرید نهال انار ساوه به آن دقت می‌کند، قیمت نهال انار ساوه خواهد بود؛ درست است که قیمت مناسب یکی از ویژگی‌های مثبت در خرید یک نهال می‌باشد، اما کیفیت نیز باید یکی از ملاک‌های شما باشد، زیرا قیمت مناسب نمی‌تواند به تنهایی برای شما سودآور باشد.

معرفی تخصصی و جامع انار ساوه که از ارقام شناخته شده‌ای می‌باشد چنانچه با روش‌های اصولی پرورش یابد، در سودآوری اقتصادی نقش مؤثری خواهد داشت. کاشت نهال انار در ایران سابقه‌ای طولانی دارد و به دلیل شهرت و آوازه آن خیلی نیاز به معرفی ندارد، این رقم منحصر به یک گونه نیست، بلکه تنوعی از نژادهای مختلف می‌باشد که هر کدام به لحاظ عملکرد با همدیگر متفاوت هستند. در این میان، یکی از ارقام نام‌آشنای انار که در بین دیگر انواع، شناخته شده‌تر می‌باشد، نهال انار ساوه است که شهرت بسیار زیادی دارد. قیمت نهال انار ساوه، به دلیل کیفیت بسیار

خوب و پوست مقاومی که در برابر ترک خوردگی دارد در بین دیگر انواع محبوبیت و مرغوبیت بیشتری را از آن خود کرده و جنبه تجاری پیدا کرده است. دلیل نام‌گذاری این رقم به انار ساوه، این است که بیشترین کشت آن در شهرستان ساوه اتفاق افتاده است.

انار ساوه بهترین رقم برای احداث باغ می‌باشد، زیرا هم کیفیت خیلی خوبی دارد و هم از بازار فروش خوبی برخوردار است. کیفیت خوب در بازار فروش نقش مؤثری دارد و فروش هر ساله محصول نیز موجب سودآوری می‌شود، البته این رقم به دلیل صادراتی بودن بهره‌وری اقتصادی بیشتری هم دارد.

در کاشت نهال انار ساوه نیاز به نیروی کار متخصص یا استفاده از روشی خاص نیست، بلکه باید توجه و مراقبت از نهال را مخصوصاً در سال‌های ابتدایی کاشت در نظر گرفت، زیرا نهال انار ساوه بعد از کاشت وارد فاز مراقبت می‌شود و باید به نیازهای اکولوژی آن اهمیت داد تا نهال به ثمردهی مطلوب برسد. یکی از نکاتی که در ثمردهی مطلوب این رقم مؤثر است، توجه به شرایط اقلیمی سازگار با نهال می‌باشد، زیرا نیاز سرمایی و گرمایی نهال باید با میزان سرمای بهار سنجیده شود تا این سرما به بافت و شکوفه‌های انار ساوه آسیب وارد نکند و موجب خسارت باغدار نشود.

یکی از ویژگی‌هایی که نهال انار ساوه در مقایسه با ارقام دیگر دارد امکان رشد آن در هر نوع خاک است، انار ساوه نیز چنین مزیتی را دارد به علاوه اینکه آب و هوای نیمه سردسیر و گرمسیر را نیز به خوبی تحمل می‌کند، مگر در مکان‌هایی که دارای آب و هوای بسیار سرد و یخبندان باشند که در چنین شرایطی بافت و ریشه نهال به شدت دچار آسیب خواهد شد. نهال‌های انار ساوه بومی کشور ایران می‌باشد و همان‌طور که اشاره شد یکی از ارقام بسیار مرغوب است که به دلیل کیفیت خوب در دسته ارقام صادراتی و تجاری قرار گرفته است و موجب شده باغداران از چنین رقمی استقبال خوبی داشته باشند، زیرا سودآوری آن بالا است.

یکی از ویژگی‌های بارز این رقم در مقایسه با ارقام دیگر، نحوه رشد نهال می‌باشد که نهال انارهای ساوه معمولاً رشد سریع‌تری دارند و خیلی زود به درختی گسترده با ارتفاع کم و شاخ و برگ فراوان تبدیل می‌شوند. این رقم اقتصادی بوده و عمری ۱۰۰ ساله یا بیشتر دارد و باردهی آن نیز تقریباً تا نزدیک به پایان عمر ادامه دارد. درخت انار ساوه در مقابل آفات نیز مقاومت خوبی دارد، اما باید هر ساله نسبت به سم‌پاشی آن اقدام کرد و علف‌های هرز که در باغ رشد می‌کنند را نیز نابود کرد.

میوه انار ساوه نسبت به انواع دیگر، درشت‌تر بوده و پوست ضخیم‌تری دارد. شکل میوه‌ها نیز گرد و کروی می‌باشد و دانه‌های بزرگ و آبداری دارد که طعم بسیار شیرین و لذت‌بخشی دارند. چنین کیفیتی این رقم را هم برای تازه‌خوری و هم برای تولید آبمیوه، لواشک و رب انار مناسب کرده است. انارهای ساوه هسته‌های نرم‌تری نسبت به دیگر انواع دارند و این موجب می‌شود مصرف آنها باعث ناراحتی دستگاه گوارش نشود و به راحتی قابل هضم می‌باشند.

انار خواص درمانی زیادی دارد و کارشناسان تغذیه به دلیل چنین خواصی توصیه به مصرف انار دارند. آب انار به عنوان یک تصفیه‌کننده قوی عمل می‌کند، همچنین خاصیت میکروب‌کشی و ضد عفونی‌کنندگی هم دارد که به سلامت بدن شما کمک می‌کند. همچنین آنتی‌اکسیدان‌های موجود در دانه‌های انار نیز به سلامت قلب و جلوگیری از سرطان کمک می‌کند و در کل می‌توان گفت مصرف این میوه بهشتی تضمین‌کننده سلامتی بدن است. خرید نهال انار ساوه باید از نهالستانی معتبر انجام شود و از سلامت آن اطمینان حاصل گردد و سپس اقدام به خرید نهال شود. نیاز سرمایی انار ساوه ۱۰- درجه سانتیگراد می‌باشد، پس این رقم نیاز سرمایی پایینی دارد و در شرایط آب‌وهوایی بسیار سرد خیلی زود آسیب می‌بیند و عملکرد مطلوب را نخواهد داشت. انار ساوه و گونه‌های دیگر معمولاً نسبت به خاک حساسیت ندارند، اما باید توجه داشت انتخاب خاک حاصلخیز در عملکرد نهال تأثیرگذار می‌باشد و هرچه خاک بافت نرم‌تری داشته باشد برای این رقم مناسب‌تر است، زیرا ریشه‌های آن گستردگی زیادی دارند و در خاک‌های نفوذپذیر، رشد بهتری خواهند داشت.

باغدارانی که قصد احداث باغ‌هایی در حجم وسیع دارند ابتدا زمین مناسب را انتخاب می‌کنند و نسبت به شخم و زهکشی آن اقدام می‌کنند، زیرا با این کار بستر رشد نهال فراهم می‌شود. قیمت نهال انار ساوه تقریباً در دسته نهال‌های ارزان قیمت قرار می‌گیرد و می‌بایست با فاصله مناسب کاشت تا به راحتی تنفس کنند و درهم‌تنیده نشوند. برای این رقم معمولاً ۴ تا ۵ متر را مناسب می‌دانند. برداشت انار ساوه از اواسط شهریور و با انواعی از انار با نام‌های انار تابستانی و آلك شروع می‌شود. انار آلك از ارقام زودرس انار ساوه و از بقیه ارقام ترش‌تر است. انار درخت کوچکی است که ارتفاع آن حداکثر تا ۶ متر می‌رسد و در مناطق نیمه‌گرمسیری می‌روید. حرف از انار که به میان می‌آید، اسم شهرهایی مانند شیراز و یزد و کاشان و قم شنیده می‌شود، اما حکایت انار ساوه چیز دیگری است. برای رسیدن به ساوه و باغ‌های انارش، کافی است یک ساعت و نیمی از تهران دور شوید و بزرگراه تهران - ساوه را در پیش بگیرید. از جاده قدیم یک‌ساعتی بیشتر در راه خواهید ماند، اما از مناطقی چون زرنند و پرندک و آسیابک و مأمونیه گذر خواهید کرد. از ساوه به سمت همدان که بروید تابلوهای راهنما شما را به سمت سد ساوه هدایت خواهند کرد. اگر از جاده ساوه به سمت سد ساوه تغییر مسیر بدهید در روستای آسیابک و روستاهای هم‌جوار نیز انار بسیار مرغوبی به دست خواهید آورد. بعد از خرید انار هم می‌توانید جاده را تا دریاچه سد ساوه ادامه داده و در کنار آن به استراحت پردازید. اگر از اهالی ساوه پرسید، برای خرید بهترین انار شما را به روستاهای نورعلی‌بیگ و سیلیگرد ارجاع خواهند داد. برای رفتن به آنها باید از میدان آزادی ساوه وارد کمربندی همدان شده و پس از طی مسافتی حدود ۳ کیلومتر از جنب اداره آموزش و پرورش این شهر، وارد جاده روستایی نورعلی‌بیگ و سیلیگرد شوید؛ بنابراین، این موارد مدیریت صحیح را برای این میوه پرخاصیت ضروری کرده است.

منابع

۱. افتخاری، عبدالرضا و مهدوی، داود (۱۳۸۵). "راهکارهای توسعه گردشگری روستایی با استفاده از مدل SWOT در دهستان لواسان کوچک". فصلنامه مدرس علوم انسانی، دوره ۱۰، شماره ۲، ۳۰-۱.
۲. بدری، سید علی؛ حسام، مهدی و چراغی، مهدی (۱۳۹۲). "تحلیل عوامل تأثیرگذار بر وضعیت بازاریابی گردشگری روستایی در یک حوزه کلانشهری از دیدگاه کارشناسان (مورد: روستاهای شمال تهران)". مجله برنامه‌ریزی توسعه گردشگری، سال دوم، شماره ۷، زمستان، ۱۰۵-۸۲.
۳. جمشیدی، علیرضا و خاتون‌آبادی، احمد (۱۳۹۱). "شناسایی علل و عوامل تله محرومیت در جوامع روستایی استان ایلام". روستا و توسعه، سال ۱۵، شماره ۲، ۱۰۸-۷۹.
۴. جمعه‌پور، محمود و احمدی، شکوفه (۱۳۹۰). "تأثیر گردشگری بر معیشت پایدار روستایی، مطالعه موردی روستای برغان شهرستان ساوجبلاغ". پژوهش‌های روستایی، سال ۲، شماره ۱، ۳۳-۶۱.
۵. جمعه‌پور، محمود و کیومرث، نرجس (۱۳۹۱). "بررسی اثرات گردشگری بر دارایی و فعالیت‌های معیشتی مردم در چارچوب معیشت پایدار گردشگری (مطالعه موردی: روستای زیارت)". مطالعات مدیریت گردشگری، سال ۷، شماره ۱۷، ۱۱۹-۸۷.
۶. حیدری، زهرا؛ بدری، سید علی و سلمانی، محمود (۱۳۹۵). "نگرش جامعه محلی نسبت به مخاطرات ادراک شده توسط گردشگری کشاورزی (مطالعه موردی: شهرستان تنکابن)". مجله برنامه‌ریزی و توسعه گردشگری، سال پنجم، شماره ۱۸، پاییز، ۳۲-۸.
۷. خانی، فضیله؛ قاسمی، ابوطالب و قنبری، نسب‌علی (۱۳۸۸). "بررسی اثرات گردشگری ساحلی با تکیه بر نظرسنجی از خانوارهای روستایی، مطالعه موردی: روستای چمخاله شهرستان لنگرود". پژوهش‌های جغرافیای انسانی، سال ۱، شماره ۴، ۶۴-۵۱.
۸. رزم‌آرا، حسینعلی (۱۳۳۰). "فرهنگ جغرافیایی ایران". جلد ۱، دایره جغرافیایی ستاد ارتش، تهران.
۹. رضوانی، محمدرضا و صفایی، جواد (۱۳۸۴). "گردشگری خانه‌های دوم و اثرات آن بر نواحی روستایی، فرصت یا تهدید (مورد: نواحی روستایی شمال تهران)". پژوهش‌های جغرافیایی، شماره ۵۴، ۱۲۱-۱۰۹.
۱۰. طالب، مهدی؛ بخشی‌زاده، حسن و میرزایی، حسین (۱۳۸۷). "مبانی نظری مشارکت اجتماع روستایی در برنامه‌ریزی گردشگری روستایی در ایران". روستا و توسعه، شماره ۴، ۵۵-۲۵.
۱۱. عبدالله‌زاده، غلامحسین؛ صالحی، خدیجه؛ شریف‌زاده، محمد و خواجه شاهکوهی، علیرضا (۱۳۹۴). فصلنامه علمی - پژوهشی برنامه‌ریزی توسعه گردشگری، سال چهارم، شماره ۱۵، زمستان، ۱۶۹-۱۴۸.
۱۲. فرمانداری شهرستان ساوه (۱۳۹۵).
۱۳. قادری، اسماعیل (۱۳۸۲). "نقش گردشگری روستایی در توسعه روستایی پایدار". رساله دکترا رشته جغرافیا و برنامه‌ریزی روستایی، دانشگاه تربیت مدرس.

۱۴. قمی، حسن بن محمد (۱۳۶۱). "تاریخ قم". ترجمه قمی، حسن بن علی بن حسن بن عبدالملک به تصحیح طهرانی، سید جلال‌الدین، چاپ دوم، انتظارات طوس، تهران.
۱۵. مستوفی‌الممالکی، رضا (۱۳۷۶). "تحلیل ناحیه‌ای روستاهای دهستان رباطات با تأکید بر تحولات معدنی، صنعتی، راه، گردشگری، سیاست". رساله دکترا دانشکده جغرافیا، دانشگاه تهران.
۱۶. مطیعی لنگرودی، سید حسن و حیدری، زهرا (۱۳۹۱). "تبیین قابلیت‌های گردشگری کشاورزی بر اساس دیدگاه گردشگران (مطالعه موردی: دهستان بلده شهرستان تنکابن)". فصلنامه علمی - پژوهشی برنامه‌ریزی توسعه گردشگری، دوره ۱، شماره ۳، زمستان، ۲۳-۱.
۱۷. مطیعی لنگرودی، حسن؛ قدیری معصوم، مجتبی؛ رضوانی، محمدرضا؛ نظری، عبدالحمید و صحنه، بهمن (۱۳۹۰). "تأثیر بازگشت مهاجران به روستاها در بهبود وضعیت ساکنان (مطالعه موردی: شهرستان آق‌قلا)". جغرافیای انسانی، شماره ۷۸، ۸۳-۶۷.

18. <http://dictionary.abadis.ir>.

19. Mahdi, G, shivakoti, Gand Schmidt-voyt, D (2009). "Livelihood chanye and livelihood sustainablility in the uplands of lem bany subwatershed, west Sumatra Indonesia, ina changing natural resource management context", Environmental management 43,48-99.
20. M baiw aa, J.E and stronzab, A (2010). "The effects of torism development on rural livelihoods in the Okavango delta, Botswana", Journal of sustainable tourism, 18(5) 635-656.
21. Pavl, B.G and reinhard-voglc.h (2013). "Organic shrimp agvaculture for sustainable household livelihoods in Bangladesh". Ocean and coastal management, 71,pp1-12.
22. Scoones I. (1998). "Sustainable rural livelihoods, a framework for analysis", IDS working paper no.72 brighton Serrate, O (2008) the sustainable livelihoods approach, manila, ADB.

پژوهشگاه علوم انسانی و مطالعات فرهنگی
پرتال جامع علوم انسانی

Pomegranate management in Saveh

Abbas Ghasemzadeh, Amir Kalhor, Amir Aghazadeh Tebet, Reyhaneh Tafahi

Abstract

Pomegranate is one of the fruits that has a lot of demand in Iran and other countries and is very well known in the world markets. In Iran, pomegranates are grown and harvested in different ways. Considering the lack of water in Iran, paying attention to new methods of irrigation and cultivation of pomegranate trees according to international standards will help to harvest more than average pomegranates. Since the city of Saveh has favorable environmental conditions for pomegranate cultivation, this city is called the pole of pomegranate cultivation. In the city of Saveh, the conditions for pomegranate cultivation are very good, and due to the favorable climate, a large amount of pomegranates are produced every year. Saveh's premium Meles pomegranate is considered for export because of its special taste. To enter the export market, Saveh can be one of the right choices for buying pomegranates in this city. Also, the price of Saveh pomegranate is much cheaper compared to the world price of pomegranate. For this reason, many foreign merchants choose Saveh pomegranates for purchase during the pomegranate harvest season. In this article, in a review way and based on library studies, the method of pomegranate management in Saveh city is discussed and its various dimensions are examined.

Keywords: Management, Pomegranate, Saveh

پژوهشگاه علوم انسانی و مطالعات فرهنگی
پرتال جامع علوم انسانی